

Pleniluni, clar de lluna

Andreu,

Avui no em veig l'atractiu que em veia ahir. Miro de trobar encant als cabells, pentinats enrere. I gràcia, en les ulleres fosques que m'encerclen els ulls. En la meva pell, grisa i sense brillantor.

Et truco per parlar, per agafar-me, i sentir la teva seguretat, que em protegeix. I no et trobo. No és un bon dia, ja ho veig.

Ahir era feliç. Em sentia atractiva, la meva cara resplendia. Admirava la meva mirada, que transmetia encant, misteri. I alegria. Em semblava que ho tenia tot.

Em pentino de la mateixa manera. I assajo la mirada, les expressions, davant del mateix mirall, i res és igual. He perdut autenticitat, bellesa. Els mateixos gestos d'ahir han perdut la seva gràcia avui.

Hi ha hagut un canvi, però no el sé identificar.

Sóc avui més jo que ahir? O era ahir més jo que avui? Per què la certesa del ser pot canviar, a cada moment?

Em perdo buscant una estabilitat que no existeix. Miro el temps passat que voldria retenir, mantenir. I tinc por de no poder continuar vivint com ja he viscut. Ni poder tornar a ser mai tan feliç com ja he sigut.

I no ho sé, si hi sabré posar encant, amor, dedicació. Si sabré sortir d'aquesta monotonia en què em sento estancada com si fos una ombra que no sé omplir, completar, que es mou sense concretar-se, sense poder-se centrar. I em replego, sentint la necessitat de ser austera, per ser més jo, sentir-me, més jo.

Però potser em moc massa, em dic, notant el perill. I em paro, en sec.

Que no vingui res de fora. Que no canviï res de dins. A la vegada que per una paraula teva, un somriure, ho canviaria tot.

I no sé cap a on em du aquesta percepció que tinc de la realitat. Si m'estic acostant o m'estic allunyant. Si en sabré, de continuar mantenint l'equilibri.

Però ara tinc una certesa, Andreu: sento que m'estic difuminant.

Lia

Lola

Em mirava al mirall per veure si el descobria, si es veia, aquell odi que sentia. I assajava. Assajava davant del mirall que no es notés mentre vetllava per mantenir-lo amagat i ben viu. Perquè em semblava que li anava tot sempre bé, a la Lia. I no ho podia suportar. No parava de pensar-hi des que van arribar, ni d'imaginar com ho podria trencar. A les fosques, i tancada a la cambra mossegant-me les ungles, somiava que algun dia l'hi faria pagar.

I més endavant, mentre la Lia estava a mercat, un dia vaig entrar a casa seva. I vaig obrir els calaixos, resseguint tota la casa. I vaig veure que no hi havia res de l'Andreu. Però, és que ja no estaven junts? Aleshores doncs, com és que no havia tornat, amb mi i la mare?

No ho entenia. La meva ment de nena petita no comprenia què estava passant. Però continuava odiant la Lia per ser més bonica i més jove que la mare. I perquè vivia en aquella casa assolellada, als quatre vents, perquè tothom l'estimava, i perquè sempre es parlava bé d'ella, al poble.

Sí, la vaig continuar odiant, culpant-la de tot el que em passava. I m'ho vaig anar apuntant per no oblidar-ho. Li faria pagar tot el mal que ens havia fet a la mare i a mi, sí. I la Bet també hi estava inclosa, en aquella venjança. Aquella nena mimada, que ho tenia tot, havia de patir tant com jo estava patint. I m'ho vaig prometre. Sí, em vaig prometre que ho faria, més endavant, quan fos gran.

Les feia culpables que la mare no estigués mai per mi. Que estigués sempre de mal humor o plorant, angoixada per les obligacions que no era capaç de dur a terme, sense entendre que ja estava malalta, només pensant que va ser tot el que va passar, el que li va provocar la malaltia.

Sí, les vigilava, les seguia. I desitjava que la mare em vingués a buscar a l'escola i em fes un petó i m'agafés la mà i caminar pel carrer fins a casa, com la Lia feia amb la Bet. Per no haver de pujar l'escala fosca, que em feia por. Ni haver d'esperar asseguda al peu de la porta, després d'haver tocat el timbre, que la mare es despertés o es veiés amb cor d'aixecar-se i venir-me a obrir. Patint sempre per si li havia passat alguna cosa i jo encara no ho sabia.

Aquell estiu vaig espionar les converses de la Lia i de la Bet, amagada en la foscor de l'hort. Mirava com sopaven, parlant i rient. I com després la Lia pujava fins a la cambra de la Bet i li llegia un conte, dos de vegades. I li cantava cançons, abans de dormir. I després baixava, endreçava la cuina i es posava a llegir. O s'asseia al balancí i posava música. Una música que jo no havia sentit enlloc, que em feia somiar, que trastocava el que estava fent i fonia aquell odi que jo sentia per ella.

Mentrestant, jo només pensava que ho resoldria quan fos més gran. I desitjava constantment ser més gran. I tornava cap a casa, cap a la foscor del pis, sense que la mare se n'hagués adonat que havia sortit. I sempre vaig pensar que ho sabia fer. Que arribaria la meva oportunitat. Sí, quan fos més gran. I que aleshores, seria el meu torn.

Quan la Bet em va venir a buscar, ja no era aquella dona orgullosa i distant que tant de mal havia fet a la Lia. Se la veia perduda, apagada, vençuda per la vida. La vaig sentir desconeguda, quan em vaig adonar que havia tocat fons i que havia vingut perquè

havia vist que tornar era un primer pas per començar-se a refer.

La Lia sempre m'havia fascinat. Vaig ser jo, que li vaig demanar si hi podia anar. Aquell hivern tan fred estaven eixonades, les canyes de l'hort. Però no ho vaig comprendre fins que vaig veure-la entrar, d'un en un, els troncs prims per a la llar de foc. El seu caminar s'havia fet més lent i ja necessitava el bastó.

Va ser aleshores que em vaig decidir, aprofitant aquella oportunitat per acostar-m'hi. Primer, hi anava al matí per ajudar-la amb les feines més feixugues. Algun dia m'hi quedava a dinar i després preniem el sol al pedrís, parlant i fent mitja mentre jo anava seguint el seu fer.

De vegades, enmig de la conversa, se li escapava: "Bet, has vist...". Però quan aixecava la vista, es corregia, "Ai, Lola, que has vist...?". Quan aquesta confusió es va anar fent habitual, se'm feia estrany, però alhora em sentia afalagada per aquesta confiança que em mostrava. Sense saber què era el que li feia pensar que jo m'assemblava a la Bet.

Fins que vaig comprendre que la Lia no l'havia pogut acceptar, la pèrdua de la Bet. Que s'havia tancat a imaginar aquella Bet petita i dòcil, dolça, sempre contenta, al seu costat. Que podia fer il·lusionar, que sabia fer feliç en un moment.

De seguida vaig quedar atrapada per la seva manera de ser, per aquella sensibilitat que tenia a flor de pell, per la seva senzillesa. Sentia que la meua vida canviava, al costat de la Lia.

I alhora anava entrant en aquell paper perquè m'hi havia compromès. Però també per la necessitat que tenia de sentir-me estimada per ella. No em mostrava, m'amagava en respostes senzilles, complaents. La Lia m'ensenyava la cambra de la Bet, els seus llibres, les seves llibretes d'escola tan pulcres, les seves joguines... i obria els calaixos acariciant una vegada i una altra aquella roba de quan la Bet vivia a la casa. Les coses de quan era petita: el vestit de bany, les ulleres de goma i els peus d'ànec, la galleda i la paleta per jugar amb la sorra. Les nines, amb aquells vestits fets amb llana barrejada.

Era el santuari de la Lia, aquella cambra, i jo ho respectava, ajudant-la a conservar-lo i reprimint la gelosia que aquella devoció per la Bet em provocava.

Quan baixàvem a l'hort, era allà on jo em sentia més lliure, més feliç, més jo. On sabia que em podia lluir. En aquelles feines, la Bet no havia sobresortit; més aviat se n'havia apartat. I jo omplia aquell buit, a consciència, escoltant les explicacions de la Lia, seguint sempre les seves instruccions al peu de la lletra.

Mentrestant, m'indicava quan s'havia de regar, si s'havien de plantar les canyes per a les tomaqueres o lligar els enciams. Si s'havia d'esporgar la morera. Què calia fer amb el cirerer. O amb el llimoner.

Sempre l'acompanyava, quan deia d'anar fins al bosquet a buscar herbes, frisava per veure com escollia i tallava amb cura les branquetes florides de farigola i de romaní, i com les anava deixant al cistell amb què jo l'anava seguint, vetllant perquè no rellisqués i no caigués. Espantant amb la mà una abella que s'acostava, triant el camí més curt per fer la passejada.

Al tornar cap a casa, quan es veia a l'era em mirava, satisfeta, "veus, Lola?, encara serveixo per fer alguna cosa!". En les ocasions en què em sentia reconeguda, callava. I

somrient, l'agafava de bracet tot fent camí cap a la cuina, sentint els ulls humits, perquè sabia que mai, mai, m'estimaria com a la Bet.

Recordo que després, cap al final, la Lia esperava que segués al seu costat. I aleshores em preguntava: "però què hi faig, aquí?", mirant-me fixament. Jo mai sabia respondre aquella pregunta tan directa, però li agafava la mà i li feia carícies en silenci, abaixant la vista.

Més endavant vaig provar de treure-li importància, mirant de calmar la seva angoixa. Però també la meva, perquè en realitat no volia saber què era el que m'estava preguntant. Fins que un dia em va semblar que mirar-la als ulls i somriure-li era millor, tot fent-li un petó sorollós, perquè amb això, la Lia es calmava.

Per fi havia arribat el moment que tant havia esperat. Però que també havia temut. Perquè la Lia ja era a les meves mans.

Lia

Va ser aleshores que un dia, estant a casa, em vaig veure a contrallum. Des de fora cap endins, com si fos per primera vegada, em vaig veure del tot. Com si s'hagués desplegat més realitat, que em completava i que omplia els buits que els estralls de l'absència de l'Andreu m'havien deixat. I per un moment, em va semblar que podien ser respostes al seu silenci. A contrallum em veia les arrugues dels ulls i del coll. La pell pigada de les mans, taques fosques acumulades pel pas del temps, i em semblava que a contrallum, m'entenia millor.

Després, en sortir, vaig trobar la branca trencada i l'ocell mort al costat del quadrat de ciment de l'acàcia morta. I em vaig preguntar si aquell punt era una frontera, o servia de referència. I si podria ser que la mort de l'arbre hagués acabat provocant, influint en la mort de l'ocell.

Envellia, sentia que envellia. Però què en sabia del pas del temps? Que havia de continuar i que era l'única sortida? I em vaig preguntar si de debò hi havia espais on s'acumulava vida i llocs foscos on només hi havia mort.

I del que desencadenava la mort, què en sabia? Si anava cap al futur. Si venia del passat.

A contrallum, revisava les meves mancances. I em semblava que entenia millor el que em quedava de vida. Vaig córrer cap al mirall i, amb els dits entre els cabells grisos, vaig buscar aquells rínxols rossos, pentinats amb cura. I la determinació, en el fons dels meus ulls, concentrada a veure com n'era, de gran i inabastable, el món.

I tot d'una ja no em feia por aixecar-me un matí i no saber-me reconèixer.

Ho vaig rellegir. Ja em trobava millor, s'anava posant a lloc tot aquell trasbals mentre em refugiava en el plaer d'escriure. Els pensaments, em deia, són passavolants que arriben, com la brisa que mou les flors, les fulles dels arbres i els grans núvols blancs. Que potser s'havia produït un canvi, en aquell precís moment?

El sol picava fort, els núvols es tornaven grisos. Tot anava molt de pressa, amb prou

feines ho podia registrar. Tenia fred. I potser tot era igual, però ara, ho veia diferent.

La idea d'escriure que em rondava m'havia acabat entrant del tot. El traç em donava permanència. Escrivia per centrar-me i trobar el meu lloc. Un arc de Sant Martí imprevist es reflectia en el full blanc matisant les lletres. I si no hi hagués un demà?, vaig pensar, abstreta en la meva solitud.

No ho sabia, com s'acabava aquella etapa, ni quan. Tancada a casa fent feina buscava el contingut i la profunditat d'aquell ara i no els trobava. El que trobava la majoria dels dies era un pou negre, que ja era en mi. I volia tancar-lo per no veure'l, per no sentir-lo, i així oblidar-lo. Però era tan potent, que en aquell pou m'hi emmirallava.

I em convencia dient-me que no era tan horrorós, que hi havia bellesa. I és que em semblava que hi havia bellesa quan el sabia contenir: quan respirava profundament, les aigües es movien allà al fons. Quan em mirava al mirall el veia darrere dels meus ulls.

N'examinava la intensitat, la profunditat, el volum en la foscor per descobrir el punt més negre. Per saber si estava creixent o era estable. Volia trobar el punt inicial per identificar-lo. Palpava per saber com n'era, de compacte. I en notar l'espessor, parava per recuperar forces. Insistent, tornava la necessitat de continuar, d'arribar a tots els racons amb el desig de dominar-lo. I per sentir-me segura m'hi encarava, volent-lo fixar. Però s'esmunyia en mi.

Quan més fosc el veia, hi vaig descobrir punts que no m'esperava, que m'enlluernaven. I tot d'una va desaparèixer, vençut per un llampec d'il·lusió, d'una possibilitat, d'un canvi que s'obria en mi. Sense saber d'on venia, ni per què. Mentrestant, em preguntava com és que m'equivocava tant en tot.

Vaig pensar en la casa buida que tenia com en un refugi, com en una riquesa que no havia sabut veure ni trobar-hi el sentit. I vaig saber que la meva ment s'havia obert amb aquesta possibilitat, molt més tard.

Més serena, vaig començar una llista. M'hi vaig posar de seguida, per no desdir-me'n. Davant del full en blanc només dubtava, però em vaig concentrar perquè m'havia de demostrar que n'era capaç, que ho podia fer.

I descobria, en aquest moment, per què sempre hi ha qui se'n surt més bé. Ara ploro, ploro durant tot el camí preparant-me per a la solitud, i m'eixugo les llàgrimes abans d'arribar.

Sento el sol a la pell i m'arriba el cant dels ocells barrejat amb la remor de la carretera. Una merla?, pardals? Sento un xiulet, lluny. Ara passa el tren. Persisteix el cant dels ocells en els curts silencis. Descobreixo veritats que ja hauria de saber, veritats absolutes que he volgut defugir, que fan mal, que m'encaren amb la realitat que transcorre i no puc encarrilar. Em sento atrapada, aïllada, i em mantinc en silenci, no reclamo lluita. Espero. Perquè espero poder-ho assumir.

Trobo la trucada perduda. La miro i ho sé, que no la puc contestar, i ja no em rebel·lo. Només una profunda tristesa omple la seva absència.

De vegades també penso que l'he estimat massa. I sense l'Andreu veig que perdo

peu, que m'enfonso. Estic perduda, m'estic difuminant, sí.

Asseguda al balancí miro com pel cantó de mar s'endevina, opaca, la claror del sol. I la pluja espessa difumina la línia de la carena pel cantó del rocam.

S'aclareix el dia i envejo la natura, tan caòtica, tan sàvia, tan conseqüent. Cruel si cal, seguint l'evolució dels processos. Després de la pluja, el sol. Després del sol, la pluja. I després de la tempesta hi ha una calma que torna. I es veuen netes, ressaltades, les tonalitats verdes. Renovats, els blaus.

Què ha fet créixer el distanciament? He estat jo, que he avançat en relació a la pèrdua de capacitat per aguantar el buit? O ha estat ell, amb la seva absència?

M'encanto en els llums encesos de les finestres; hi veig vida. Vides que no conec. Com deuen ser? Tinc curiositat per les vides que se m'escapen.

Em trobo incompleta, perduda, sense l'Andreu. Tan dependent d'ell, del buit que ha deixat en mi, que quasi ni puc ser jo. I rumio quina és la distància emocional per poder sobreviure a cada moment, lluitant per no perdre la meva identitat.

Altres cops la meva ment torna cap a la casa, com si m'estirés el seu record, des que se m'ha fet clar. Començo a fantasiejar com si fos una opció possible per a mi, com si pogués defensar-la, aquesta fugida, per no haver d'assumir més riscos emocionals.

Quan em semblava que ja ho tenia clar, que ja ho havia resolt, l'Andreu m'ha trucat i m'ha preguntat si em faria il·lusió dinar junts. I li he dit que sí, sense ni tan sols pensar-ho, ni preveure'n les conseqüències, tornant a perdre la distància que necessito per protegir-me.

En penjar el telèfon, se'm fa evident que encara no ho he aconseguit. Em sento impotent, sabent que tot continua a les meves mans, pendent de resoldre.

Torna la pluja, el vent. Els processos naturals tampoc són clars ni definits. I presenten moltes variants. Sóc com una roda que volta sense parar, que no sap ni a on ni quan pararà. És potser en aquest moment, on fixo equivocadament les expectatives? Perquè res para, tot volta, continua, i en aquest moviment constant em perdo. I sé que haig de sortir i parar per conservar la distància que necessito.

Però no en sé, de mantenir l'equilibri. Ni puc pensar mentre lluito per veure-ho clar i no deixar-me engolir pel remolí, que em pot fer enfonsar abans de saber quin és el meu lloc i poder-m'hi agafar.

Jo volia que tot estigués bé. Ho necessitava. Des de sempre. I he anat salvant obstacles, creant nous projectes, il·lusionant-me, vivint amb l'esperança de deixar enrere allò pitjor, compartint tot el que era, tot el que tenia, pensant que estava bé, perquè anava amb mi, confiant en el futur i en l'Andreu.

Però una onada fosca m'ha tombat, imprevistament. I s'ha produït una coincidència, una terrible coincidència que m'arrossega, em trasbalsa i em remou fins al fons. No sé com s'ha originat, sobre quines bases, perquè em sembla que el passat està molt lluny, que només hi ha present i futur, ara en mi.

"T'hauries de disculpar" li he dit fluixet, a punt de plorar. "Perquè no m'ho mereixo, el que m'has dit." Sense saber quines arrels, quins records han motivat les seves

paraules. I li he preguntat com és que m'havia pogut deixar de banda sense ni tan sols considerar tot el que l'estimo, però l'Andreu m'ha mirat sense contestar. S'estava ponent el sol en l'horitzó. Sol d'hivern. L'he mirat fixament, buscant una resposta, un consol potser, de sentir tanta fredor al seu costat.

Però tot d'una, m'he adonat que no tenia sentit el que estava fent, el que m'estava dient. Que sonava buida la seva rialla i que eren hipòcrites els comentaris amb què em volia afalagar.

I llavors m'he allunyat per retrobar el meu propi sentit i contrastar la diferència de recordar com n'estava, d'il·lusionada, per la trobada. I m'ha semblat que l'Andreu ja havia vingut amb una idea preconcebuda per aconseguir que arribés a les seves mateixes conclusions, voluntàriament.

I veig que no només no avanço, sinó que estic reculant.

És el verí. Sí, és el verí que m'està fent efecte. Un verí contra el qual no em puc defensar. I m'equivoco una altra vegada perquè desitjo que tot estigui bé. No veig la realitat, no la vull veure perquè em fa mal. Em mouen uns sentiments que han arrelat profundament i que hauria de saber controlar. Uns sentiments que ni tan sols puc amagar.

He quedat totalment al descobert, però m'és igual, perquè el que sento per l'Andreu m'ho justifica tot. I no em sento l'orgull.

No em faria res passar una altra vegada per l'adreçador, per demostrar-li que sóc forta, que puc estar al mateix nivell en aquesta lluita d'egos. Però m'ho impedeix aquest verí dolç que m'he empassat voluntàriament pensant que m'allunya d'ell.

Riu? Però de què riu?

Sí, ja ho veig, de mi. Se'n riu de mi. Però que no ho veu que m'és igual?, que trobo la seva rialla superficial i esbiaixada? Que no ho sap, que ja m'ha fet tot el mal que em podia fer?

I aquest mateix verí que m'està enterbolint l'enteniment i que m'està matant és el que m'ha de salvar.

Rellegeixo la llista i veig que ha perdut autenticitat, realitat, que ha canviat la manera que tenia de veure-ho. L'estripo en trossets molt molt petits i els llenço, disgustada d'haver-me permès un desajust tan gran.

Recordo quan em vaig posar l'anell sentint-lo màgic, lleuger, en el dit anular de la mà dreta. Era gruixut, d'acer. Que vaig estirar el braç aixecant la mà fins a l'alçada dels ulls per mirar com ressaltava en la meua mà petita i blanca, plena de taques. I sentia com m'endolcia i que m'acompanyava amb la llum blanca que s'hi reflectia. Si al matí me l'oblidava a la tauleta, el trobava a faltar. Em veia més jo quan el duia posat, sabia per on trepitjava i se m'aclaria l'horitzó. Se n'anaven els malsons, la solitud, la tristesa. I per què, em pregunto encara, em sentia tan feliç si mai, mai!, havia somiat en un anell.

Però sí que havia somiat en els seus ulls i trobar la seva mirada!, i en el to de la seva veu, el contacte de les seves mans tèbies i la seva abraçada forta. I en els seus petons apassionats. I sovint havia imaginat passejos al capvespre en aquella estona d'abans de sopar, a l'estiu, quan encara fa bon temps. I m'imaginava llegint al seu costat

el diumenge a la tarda, ensopida després de dinar, repençant el cap en el seu pit i estant al seu costat les nits d'hivern i els estius, tan llargs.

I ara veig que l'havia somiat tant, l'Andreu!, que potser em vaig fer massa il·lusions pensant que seria així, la realitat. Però, un anell? No, mai havia somiat en el simbolisme de la nostra unió, però sí que havia somiat que aquesta vegada seria per sempre. Avui la noto més, aquesta pedra plana de les voreres, i la rugositat de les llambordes sota la sola prima de les sandàlies mentre travesso la plaça. I aquest sol tebi que m'acompanya quan trepitjo els mateixos carrers. La tristesa del passat em confon el present en aquest carrer on em sento atrapada, sense poder controlar els meus passos. Com si tot estigués registrat en aquest espai, com si no s'acabés mai el que ha passat i tingués sempre relació amb el que passarà.

Em concentro en les rutines que m'encerclen com un anell gegant. Se'm fa difícil deslligar, diferenciar el moment actual dels anteriors, estic en el centre d'aquest cercle que és el meu món, que es va enfonsant a poc a poc amb la meva vida i pica contra els còdols immòbils del fons, que es veuen per sobre l'aigua verdosa i transparent. Potser recollits de la riba i llançats sense una intenció, distretament. Que s'han enfonsat com jo en qüestió de segons. Desapareixent enmig dels cercles que els han engolit cap al fons per anar a parar al costat dels altres, potser diferents, però que han seguit el mateix camí.

Com una pedra més, penso, que potser s'ha sentit escollida quan algú l'ha agafada i l'ha llançada al riu i ha tingut la sensació de millorar pel sol fet d'anar amb moltes altres, o entre elles i com elles, en un lloc nou. Sí, amb pedres de molts colors, de moltes procedències, de moltes mides. En una nova etapa del procés, esperant la gran onada i l'impuls dels remolins, per avançar riu avall per la vida. Cada vegada més rodona, més petita, pensant-se que avança, i només va cap a la desintegració, cap a ser sorra de platja.

Penso també en les gotes de pluja. Com marquen el seu petit cercle en caure, d'una en una per anar-se a trobar amb les gotes que ja formen el riu. I com, aquesta gran quantitat de gotes d'aigua, flueixen en un sentit comú. I sento de cop la màgia de no saber si sóc pedra, si sóc aigua. De no saber ben bé què sóc. I ho sé, que em puc enfonsar, sí. Però que també m'hi puc afegir. M'emmirallo, en aquesta vida que visc i em deixo anar dins dels cercles.

Em quedo a casa, esperant. Quan sento passos a l'escala, m'aixeco sense fer soroll.

Sí, sí. Són els seus passos. Du les sabates de cordons, ho sé. S'acosten. Vénen cap a la porta, ara trucarà al timbre. Sí, ja estic dreta al darrere de la porta esperant que truqui. No sento res, deu estar parat. Potser pensant. Però què espera per trucar davant de la meva porta? No obro, no. "Truca, si us plau, Andreu, truca!", estic a punt de cridar. Em pren el desànim en aquest silenci llarg esperant que truqui. Que no la nota, la meva ansietat, la meva necessitat?, que potser té por, que no està prou convençut?

Aleshores sento els seus passos que s'allunyen. No obro. Però obriria, sí, i el cridaria: "Andreu!", li diria: "sóc a casa". Perquè ho necessito tant, que l'Andreu em demostrï que m'estima! M'és vital veure que lluita per mi. I de res hauria servit, em dic tremolant, haver obert, si ell encara no ho té clar. I me'n vaig cap al llit amb els nervis a

flor de pell.

No tinc pressa, faig les coses a poc a poc, pensant, fixant-me en cada detall. Estic aprenent, em dic, recordant quan ho feia tot de memòria com si acabés de despertar-me d'un malson, amb mal de cap, entrebancant-me amb les contradiccions d'un fer fora de lloc, a destemps, notant el canvi, que primer em semblava molt petit, insignificant 1, però que ara veig que em ve de molt endins.

Respiro tranquil·la aquest aire tebi que entra per la finestra oberta.

Els verds i els ocres són intensos, únics, i desprenen una olor que em remou, de la qual em necessito omplir. Penso en el bosquet del costat de la casa, que ara veig tan lluny. L'enyoro, hi voldria ser. Recordo com em relaxava anar-hi i com aleshores se'm feia tot més clar. I surto al carrer sentint el pes del que encara em queda per decidir.

Enmig d'aquest verd tan viu, m'acosto als roures vermellorsos. Un sol tímid eixuga els bassals de pluja de la nit mentre tota la força del bosc s'està preparant per a l'hivern i avança cap a la primavera.

Si l'Andreu no havia trucat, ho puc aguantar, em deia, fent-me la forta. I en tornar a casa entrava en aquell silenci, el mateix silenci d'abans.

L'esperava amb delit. Llegint. Encara hi somio, i de vegades encara espero aquella trucada de l'Andreu. Recordo que no la podia suportar, tanta distància. Com m'hi rebel·lava, en silenci. Però vaig acabar acceptant, per no perdre-ho tot, sense entendre'm. Em pregunto si encara estariem junts si jo hagués cedit, si hagués sigut més flexible. Quan passava l'hora, allargava l'espera fins que els ulls se'm tancaven i m'adormia, esperant, amb la incertesa de no saber si la del dia abans, havia estat la seva darrera trucada. I jo encara no ho sabia.

L'endemà al matí, quan trobava el seu missatge, em semblava que això era la constatació que pensava en mi. I parava d'angoixar-me, de fer-me preguntes, perquè ja en tenia prou. Potser avui trucarà abans i tindrem més estona per parlar, em deia de vegades, il·lusionada, triant amb cura el to de veu i les paraules que li volia dir. Sense saber si ho estava fent bé, dubtava de quin era el meu lloc o si ja era aquell i no ho havia vist encara.

I feia totes les activitats del dia pensant en ell, i en aquella trucada que contestava de seguida, de vegades mig adormida, sabent que era el que em feia estar tranquil·la.

M'assec a la terrassa i miro com va passant el dia, esperant com si estigués a punt d'arribar, pensant si li hauria de trucar o si hi hauria d'anar. I em decideixo, de cop. M'haig d'arriscar. I m'aixeco sentint-me valenta. M'arreglo i surto amb la il·lusió d'anar-lo a veure.

Potser tot anirà millor, em dic. I amb aquesta confiança entro en un moment de concentració, de repòs en la rutina de la feina.

Després em preparo per al sopar, ha de ser especial, avui. Surto a comprar uns bons entrants, embotits, formatges, preparo anxoves marinades amb oli d'oliva i pebre negre en gra, i faig la massa de farina per fer coca d'oli.

Li truco. I després de parlar breument, sento que no en tinc prou, que el necessito

per contagiarme de la seva alegria, de la seva gran capacitat per viure i ser feliç.

Acostar-m'hi, sentir el seu escalf. Amb ell, ara, sé exactament què fer per encaixar sense sentir que el puc decebre ni que el podria tornar a perdre. I això, que em senti tan bé i tan segura amb ell i que em sembli que em pot comprendre, no m'ho sé explicar. I li escric una carta.

Potser m'he precipitat a escriure-li una carta tan llarga, penso ara. La poso dins d'un sobre, però me la guardo.

L'esqueix de farigola ha arrelat en el test. A poc a poc, les arrels s'han anat enfonsant en la terra sense que ni tan sols me n'hagi adonat. Em sembla que ara ja no tinc aquella angoixa i veig el dia amb tot el seu valor, sabent el seu contingut, com si amb això ja sabés què cal fer. Necessito concentrar-me i escriure per a mi. Per saber si he estat veritablement jo tot aquest temps de reclusió, de tristesa, d'allunyament.

No sé si la vida és molt llarga o molt curta, però en aquesta vida meua hi ha moments de completa aridesa. I tinc por de no saber tornar a trobar encant a mirar com surt el sol, a mirar el vent, la pluja, de perdre el sentit de tot i enfonsar-me en la foscor.

I l'esquivo, l'esquivo una vegada i una altra i és això el que penso que és anar endavant, lluitar per sobreviure. Evoco el sentit de les arrels que són les que m'haurien de mantenir viva, sustentar, i ara em sembla que només tenen un valor simbòlic. Ni ho sé, si existeix una llavor en mi que pugui arrelar. I miro si encara hi és, la soca d'on he brotat. Si és vella soca per saber si me'n puc refiar, si hi puc comptar, si encara em pot alimentar, si pot contribuir a la meua estabilitat. I la comparo amb les altres que descobreixo al meu costat, que m'envolten, sense haver-les vist abans, ni saber de la seva importància fins ara.

Se'm fa evident que necessito un terra, un espai per moure'm i trobar un sentit. I si el sentit només fos l'excusa que busco per continuar? Per fer veure que sóc millor, que estic al corrent del que s'ha de fer per seguir. Què hi amago, darrere del sentit?

No ho sé, però quan em sento estimada per l'Andreu trobo sentit a tot i sóc feliç. Tot m'atrau i corro cap al cel per abastar la lluna. Ara em fixo en aquesta terra desconeguda que vaig comprar, en què la farigola ha arrelat silenciosament, sense saber quantes vegades ho ha provat, ni si ha hagut de lluitar aferrissadament per no morir. És com jo, o jo com ella?, que provo d'arrelar una vegada i una altra al costat de les persones que estimo, on noto que hi ha esperança o potser una il·lusió.

No sé quantes vegades més ho podré provar ni si ho podré aconseguir aquesta vegada, i em pregunto si les meves arrels són tan petites i poc profundes que no costen de trasplantar. I si me'n queden o en tindrè, de noves oportunitats.

Petites volves blanques cauen en diagonal fins al terra, que queda mullat. Està nevant, la línia de la carena es difumina sota un cel blanc. La neu es comença a acumular en el cim de les muntanyes, a les branques dels arbres. Em prenc el cafè mirant per la finestra. Les petites espurnes ho canvien tot i arriben fins a les plantes de la balconada. Penso a protegir-les mentre em pregunto si seran prou fortes per resistir.

Surt un sol tebi i esblanqueït, lluitant per no desaparèixer dins del cel blanc. Es fon la neu a les muntanyes, desapareix la gran capa blanca, va entrant el fred i el vent bufa, lluny. I m'arrauleixo sota la manta calenta, sentint-me acompanyada per aquesta remor coneguda.

Sóc espartana, vull ser espartana, frueixo sent espartana tremolant sota la manta gruixuda. I penso, que n'és de llarg, l'hivern! Per un moment tinc ganes que no s'acabi, i m'aïllo llegint amb el llum de la tauleta encès mentre a fora mana la tempesta. I això m'agrada.

Somio que estic encongida sota el pont. Restes de pluges recents, branques i troncs, solcs d'aigua en el terra de sorra. M'arriba molt clara la veu de l'Andreu, que em crida perquè vagi al seu costat. Estic protegida sota el pont. Quan plou, encarrila l'aigua, té un misteri i és solitari.

Em desperto amb la sensació d'haver dormit profundament. El temps ha canviat i ni tan sols he vist si ha sortit la lluna. I ara plou.

Tinc la impressió que he avançat molt, avui, perquè he vist clar com havia de continuar. Com podria ser el demà. Les dificultats que ara m'estan fent tocar fons són les que em poden servir per obrir els ulls i veure-hi clar quan la tempesta hagi passat i torni a sortir el sol.

Escrivint vaig posant ordre, però no puc escriure ni una paraula més, ara. Surto a caminar i penso en la casa, en l'hort, i enyoro aquell temps en què hi vaig viure i que ara trobo molt breu. No sé què deu pensar de mi, l'Andreu, ni si de debò em vol al seu costat. Imagino discussions que podrien quedar en taules. Que potser encara m'estima?, és la pregunta que em faig constantment.

I escric tot imaginant com podria ser el diàleg amb ell. Desitjo que hi hagi una resposta real perquè sento que el temps que ha passat ens ha acostat en lloc d'allunyar-nos.

Em pregunto si el que sento per ell és només platònic; com ho podria comprovar i saber de debò si és real? Si res és mai com havia imaginat, ni com pensava que devia ser, tinc dret a desitjar que sigui veritat el que tantes vegades he somiat?

Em trobo tan sola... i no sé com enfocar l'ara, el demà, el demà passat. Aquesta que em penso que sóc ja no sóc jo. O potser no ho he estat mai i he mantingut aquesta fantasia com una autojustificació per continuar endavant, per fer-me valer. Rumio ara si el meu valor, el que sóc, varia en funció del que ell en pensi. I si és el que compta realment per valorar-me.

Tinc ganes d'aprendre de cop, de ser jo; autosuficient, de recuperar totes les oportunitats que he perdut per arribar a ser el que em sembla que puc ser. Ara veig que aprendre és primordial. No sé què m'ha fet canviar i m'ho miro tot amb il·lusió, sense sorra als ulls.

Deixant passar l'autobús, m'espero per coincidir amb l'Andreu; hem quedat. És el que més desitjo, compartir amb ell les petites coses. Tal vegada en aquests alts i baixos

la nostra relació s'enforteix. Potser canvia la capacitat d'estimar, s'acaben recuperant les absències, els silencis, els distanciaments. O queden compensats amb les reconciliacions i, si és així, fins a on arriben? Potser queden ferides que cicatritzen i deixen petites marques.

El dia és gris, rúfol. Fa vent però estic contenta, em sento lluminosa. Els coloms parrupegen per tota la plaça i marquen el seu caminar en el terra de sorra, amb petites empremtes en forma d'estrella.

Ja el veig, s'acosta. "I per què no m'ho havies dit?", em xiuxiueja fent-me un petó. "No ho sabia, només sabia el que no volia", responc sentint-me els polsos i el cor, que em batega molt fort. Anem a mercat i passem per les parades de verdura i de fruita. Entrem per comprar el peix i la carn. En sortir comprem tomàquets, pebrots, carbassons, un enciam? És temps de cireres i encara hi ha maduixes!

S'estabilitza la meva relació amb l'Andreu. Ara, en aquest moment de felicitat, guardo l'equilibri en el punt just. No sé què passarà demà, després, ni em sembla que sigui important el que ja ha passat. El que compta per a mi és l'ara, l'ara mateix. I miro com els verds de primavera ho omplen tot una altra vegada mentre s'allunya el dubte de si estimar-lo podria ser ara, per a mi, un acte de valentia.

Bet

"Bet", em vas preguntar un dia, "que et sents d'aquí?". Recordo la suavitat, el to exacte de la teva veu com si et tingués al davant, com si fos ara aquell dia, aquell moment en què no et vaig saber respondre però en què et vaig mirar i vaig trobar els teus ulls clars, profunds.

Estàvem assegudes a l'escala, passava fresca, amb l'escorredora a la falda pelaves pèsols, i mentre jo t'ajudava vas agafar les meves mans petites entre les teves. Era l'estiu i jo estava emmurriada perquè volia anar a la platja. Duies un vestit de quadrats blancs i negres sense mànigues, amb el cos cenyit a la cintura, que recordo molt prima, i la faldilla ampla.

M'encantava aquell vestit, Lia. Quan et miro en aquella foto, amb els cabells rossos recollits en un monyo, em veig tan petita al teu costat!, rient, amb els cabells bruns rinxolats com una escarola, la samarreta de ratlles, els pantalons curts i les cames tan llargues!

Ara, en veure a l'entrada els geranis morts i la margarida florida, he recordat com et feia enfadar quan jugava amb el sí i el no arrencant els pètals.

Repasso les pedres, la porta de fusta plena de teranyines i el pedrís buit a mà dreta. Aguantant la respiració, poso la clau al pany, que gira fàcilment, i entro en l'ambient tancat on brillen les volves de pols suspeses en l'aire.

Em guio per la llum que es filtra per les escletxes de les persianes. Bombetes nues penjades del sostre alt i vell fan una claror dèbil, llunyana, i contrasten amb les motlures, tan boniques, i reconec els mobles apilonats en els racons, que se'm fan presents en

aquest silenci.

Em fixo en el que encara queda de tu en aquella paret que vas pintar de color groc, la del fons del menjador, en la vitrina ara trencada, en la llar de foc de marbre, en el buit que ha deixat el gran mirall. A la saleta encara es veu el blau de les parets, a la prestatgeria els llibres plens de pols, la tauleta baixa i les butaques de vímet, arraconades.

Pujant per l'escala ampla obro la finestra en el replà i els dibuixos de les rajoles em remouen un seguit de corredisses, rialles, alegria, vida emmagatzemada que en els meus records veig com un espai que cantava, lluminós.

Ressegueixo amb els dits la barana de ferro del balcó de la teva cambra, em giro d'esquena respirant amb satisfacció aquesta brisa i penso que tot això ara és meu. Tancant els ulls encara puc veure, sentir aquell ambient, el teu afecte, l'escalfor confortable a l'hivern, com em sentia protegida al teu costat.

Em sembla que encara noto aquell aire que corria a l'estiu, amb les finestres i les portes obertes de bat a bat, però ara el gran ventilador del sostre està parat, i cada objecte, cada detall desencadenen en mi tots els records.

No sé si podria haver estat diferent, més fàcil.

A la terrassa, veig els nius d'orenetes sota la teulada inclinada, i des de la balconada, calculo la magnitud de la devastació que ha dut la teva absència.

En veure la taula de la cuina m'hi acosto. Tot passant el dit reconec la fusta ratllada i em pregunto per què ho feia, sense poder-li trobar el sentit. Però sí que sabia que ho feia expressament, per provocar-te, per fer-te enfadar, Lia. Em sento ara aquí un nus a l'estómac, una tendresa nova que mai havia sentit per tu i que ja no et podré demostrar.

La casa entre camps fèrtils ara es veu abandonada i el bosquet que regaves i mimaves com un jardí, ressec, ple de pinassa i closques buides de cargols. Orfe de la teva dedicació, del teu amor, del teu respecte per la natura. El mateix sol, que ara sobresurt més enllà dels arbres vells del camí, entre les alzines, em sembla trist.

No era natural aquell jardí salvatge –ara ho comprendc– que creixia al costat de la casa, on hi havia la cabana de fusta que envoltava el tronc sota la capçada del salze, on m'enfilava pujant per la corda que penjava per jugar a cuinetes amb sorra i les fulles grogues que queien de les branques primes, en aquell espai quadrat sense sostre, tancat amb una barana protectora.

Però per què no vaig veure mai tot l'esforç i dedicació que em vas regalar? Ni el que et devia costar bastir tot aquell món, per a mi, deixant de banda els teus anhels, els teus somnis! Ensorrada en el dia a dia, havent de tenir sempre cura de mi.

Recordo quan et seguia per tot arreu, sentint una gran curiositat per tot el que feies: “que vols venir a buscar tomàquets, Bet?”

Si estava asseguda, posem per cas, mirant com feies el dinar, m'aixecava corrents i saltava al teu costat anant cap a l'hort per ajustar-me al teu pas, com una ordre esperada per complaure't, i allà escoltava atenta com m'ensenyaves a trencar la tija per no fer malbé la tomaquera, mentre jo els anava deixant amb cura al fons de la cistella

que havies deixat a terra, al meu abast.

No sé com vaig passar de ser una nena dòcil i mimada a ser una noia egoista, cruel i dominant, a sentir-me avergonyida de ser la teva filla per les maneres de pagesa que em semblava que havies anat adoptant, per aquelles normes que em semblaven tan estrictes i que no comprenia, però que havia de seguir.

No el sé el com, Lia, però recordo que va ser molt ràpid.

Ara ho veig com una pèrdua, com un buit, el fet que no n'haguéssim parlat mai. Més tard, vull dir, quan jo ja era més gran, quan ja no tenia curiositat per tu, ni per la teva vida que creia sabuda, coneguda.

Per saber per què vas anar prenent les decisions, totes aquelles decisions a les quals primer jo m'enfrontava només per dur-te la contrària, però que de cop em van fer sentir com una desconeguda.

Recordo com et dominava discutint, com aconseguia fer sempre la meva, les ganades que tenia de deslligar-me perquè ningú em pogués relacionar amb tu. No podia resistir els comentaris ni suportar les constants comparacions que la nostra semblança provocava, ni la pressió de no saber si podria superar el teu llistó, que tant alt estava.

Al començament m'ho agafava com un "és el que la Lia vol" o com un "és el que la Lia diu" i de vegades et feia cas, mentre que d'altres ni t'escoltava, i menystenia els anys d'amor que m'havies dedicat; tots els sacrificis que havies fet. Amb aquell egoisme de l'adolescent que creix pensant "això a mi no em passarà, jo faré la meva vida a la meva mida, com voldré, i ningú em manarà, ningú em condicionarà, i seré jo, sempre jo".

Només desitjava de tu els diners que m'anaves donant, sempre amb comptagotes, i com t'odiava per això, Lia!, per haver de dependre de tu.

Quan et vaig veure vençuda, acabada, no vaig fer res per ajudar-te, o molt poc. Parlar sí, venir-te a veure per donar-te feina i maldecaps també, estimar-te i tant!, però sense que se'm notés, i sabia que no era suficient, sabia que hauria hagut de fer molt més. I vaig aprofitar aquella oportunitat, en aquell moment, quan vaig veure la teva feblesa. Va ser aleshores, quan tant em necessitaves, que em vaig fer forta per enfrontar-me amb tu, per demostrar-te que ja no podries mai més amb mi.

Ho vaig veure tan clar, tan fàcil!, que quan vaig guanyar, em semblava que aquella victòria tenia premi i que aquell premi era la meva llibertat.

Et vaig donar l'esquena perquè estava convençuda que tenia raó, pensava que la tindria per sempre, que les tornes havien canviat i que un cop assolida una posició, no sentiria la necessitat de mirar enrere.

Ni em va passar pel cap pensar que un dia t'enyoraria, perquè em semblava que ja no valia aquella manera que tenies d'estimar-me, perquè era antiga.

En la solitud d'aquest ara t'entenc Lia, t'entenc i trobo el teu món autèntic, sincer, ple, clar, vertader tot el que em vas donar i ensenyar. En la llunyania de l'ara, ho sento nou en mi, com un descobriment.

Una brisa suau remou els branquillons sota l'ombra del salze, els sento cruixir i

entrexocar enmig de les fulles seques, les branques primes arriben a terra fins on sóc, mentre recreo en mi aquell món rural, perdut. Des d'aquests arbres vells se'm fan els turons borrosos per les llàgrimes, de recordar la felicitat d'aquella realitat senzilla, viscuda al teu costat i perduda, abans de saber el valor que tenia.

M'eixugo les llàgrimes amb les mans brutes, plenes de pols d'haver acariciat el teu tresor, la teva casa, d'haver resseguit el marbre trencat de la calaixera, d'haver obert totes les finestres perquè entrés el sol, la brisa suau, volent que tornés una mica de la vida que tu em vas saber donar aquí, en aquestes mateixes estances, entre aquestes parets, sota aquest mateix sostre.

No venia preparada, no he vingut preparada, penso sense entendre'm, i em culpo d'haver tardant tant, d'haver-ho deixat perdre tot sense sentir res, sense haver entès res de tot el que em vas ensenyar, de tot el que vaig viure aquí al teu costat, Lia. Quan veig les cadires de boga esbotzades allà mateix, em sembla que encara et sento dir: "no t'hi enfilis Bet, que es trencarà" i recordo la meva tossuderia de desobeir-te, del plaer que vaig sentir d'aconseguir trencar primer la gran i després, la petita.

Penso també quan m'hi asseia per ajudar-te a triar les mongetes per al sopar, "vigila que no hi quedi cap gra de sorra!", mentre amb els dits àgils omplies el bol de porcellana blanca amb la mida exacta, en un moment. Jo et mirava, seguint tots els teus moviments i envejava el teu saber fer, el teu saber estar, que hauria volgut per a mi, sense que m'hagués suposat un esforç.

Esgarrapo la sorra, la terra resseca, i deixo caure les engrunes aspres entre els dits, mirant-me-les com si fossin úniques, i em pregunto on són les teves il·lusions, Lia, si en queda alguna cosa, si les podria fer reviure en mi, i em fixo en aquestes restes resseques per si hi ha vida, encara. Llavors, sento que em neix un impuls de no renunciar, de no abandonar, de recuperar-les abans no es perdin en l'oblit, perquè em remou cada racó de la casa, l'hort, la bassa, aquests arbres vells i els ocells que s'hi acosten, cada bri d'herba que creix entre les rajoles de l'era.

He tardat molt, ho sé, he tardat tant que potser ja no em pots sentir ni percebre de cap manera. Però jo ara sóc aquí i vull, voldria, que ho sabessis, que ho sentissis.

Et voldria veure, Lia, i sentir-te feliç una altra vegada.

Creixent, minvant

Andreu,

Per què tinc sempre aquesta idea? Que trobar-ho és fàcil. Que és aquí, que només em cal estirar el braç per agafar-ho.

Visc desprevinguda, impulsivament. Sense sentir l'experiència. De vegades m'acompanya una gran seguretat que em fa confondre, i haig de vigilar perquè res em pot fer estalviar haver de triar en aquest buscar per trobar l'essencial.

I tota la profunditat que inclou em queda amagada. I quan la imagino, em pregunto si té res a veure amb la realitat; aquesta realitat nua que voldria saber trobar per arribar a l'essencial. I entro en profundes contradiccions.

Si miro enfora no puc abastar les realitats que m'atrauen. Si miro endins, no paro de trobar desitjos que es despleguen, irrealitzables. No sé encara què és l'essencial per a mi.

I només quan arribo a l'acció sóc conscient de les limitacions, però continuo fent, buscant. Em sento com una aprenent que repassa una vegada i una altra la mateixa realitat per entendre l'essencial.

Penso que l'elecció és correcta. Temo el moment del dubte, quan flaquejo de cop, i sento el diàleg interior molt més fort que els murmuris i les discrepàncies exteriors, i m'agradaria pensar que puc anivellar-los.

Puc fer-ho tot, em dic. Ho vull tot, penso. I continuo per trobar l'essencial que és en mi. Però, per on començo, Andreu?

Lia

Lola

Quedava molt lluny aquell dia en què la Lia em va demanar de posar en paper una intenció que tenia des de feia temps. M'havia dit que la vista li fallava, que el seu traç ja no era segur i que no es veia amb cor de fer-ho ella mateixa. Sempre l'havia esperat, aquell moment, el moment d'escriure, però se sentia feble, sense ànims: "potser he esperat massa, Lola", va dir.

Va ser aquell dia, me'n recordo, que vaig veure per primera i única vegada com se li humitejaven els ulls. Em va ensenyar uns quants fulls esgrogueïts, plens de la seva lletra petita, ordenats dins d'una carpeta. Em va demanar si els hi podia corregir, perquè "és el punt de partida, Lola", em va dir. I em va explicar que els volia aplegar perquè sentia que era el moment i que no el podia deixar passar.

Em vaig emocionar de veure-la tan fràgil, i també per la confiança que em mostrava, i de seguida em vaig sentir avergonyida per la curiositat que sentia i pel control que exercia sobre la Lia.

Il·lusionada, vaig anar a buscar el quadern. Per fer-la feliç, volia que aquell quadern se les mereixés, les paraules que la Lia hi volia deixar escrites. De paper fet a mà, rugós i escadusser, de color blanc trencat com la closca d'un ou. D'un paper que se sentís en el dors de la mà en el moment d'anar escrivint. Volia compartir amb ella aquell regal inesperat de fer-me participar. I per compensar, també, una culpabilitat que sentia i que se'm feia patent cada vegada que la Lia em permetia un pas més. Sentia que avançava cap a la seva intimitat, cap a unes confidències que feia temps que jo buscava.

Ho estava fent bé. N'estava convençuda, aleshores, perquè la confiança que em mostrava em feia sentir segura del lloc que ocupava en el seu món. I vaig pensar que finalment podria complir el compromís que m'havia dut a casa seva sense haver-me de violentar ni fer-li mal, ni generar en ella una desconfiança, sense haver-li de fer preguntes que potser no m'hauria volgut respondre. Em semblava que havia trobat la millor manera, i això em feia sentir bé. Pensava que l'angoixa i la por de ser descoberta desapareixerien, o que podrien quedar compensades, amagades per sempre gràcies a la meva dedicació que, llavors, ja era del tot desinteressada.

Quan ens hi vam posar, vaig posar els cinc sentits a escoltar-la, per captar qualsevol matís per petit que fos; per saber a on havia d'anar un punt, una coma, una pausa. Mentre anava escrivint aquelles històries tan potents, m'anaven enganxant per la manera que tenia d'explicar-ho tot. Escrivia seguint el seu fantasieig, el seu ordre, sense interrompre-la mai, deixant que la seva ment volés per aquell món que la Lia sabia, que només ella reconeixia. Desitjava eternitzar aquelles estones i que aquells dies i aquella feina que m'havia demanat no acabessin mai. Corria a escriure per poder tenir aquells segons preciosos, per anar fixant, una vegada i una altra, la seva imatge. Però amb prou

feines podia llambregar el seu rostre plàcid, aureolat per la claror de les flames.

Vaig guardar el secret de l'escriptura del quadern, tal com la Lia m'havia demanat, perquè hi havia una possibilitat que no podia descartar. I la vaig valorar. Potser m'estava posant a prova per comprovar fins a quin punt jo li era fidel. Me'n vaig guardar prou, doncs, de cometre cap indiscreció, perquè m'hi jugava molt.

Perquè per fi estava entrant en el seu món, com mai hi podria entrar la Bet. N'estava segura. I aquell gest de confiança el vaig veure com una victòria, la victòria definitiva sobre la Bet.

Ja ho sabia abans que m'ho digués la Lia, que aquell quadern sense fotos, ple d'històries, era per a la Bet. Potser era una reparació o una explicació. Un trencar el silenci. Mai ho vaig saber del tot, però pensava que algun dia ho sabria o ho entendria.

Era aleshores que l'hi hauria d'haver preguntat, però no ho vaig fer. Em semblava que era traspasar una barrera, un camp de doble sentit, perquè deixava al descobert la meva incapacitat. I això em va frenar, vaig estar callada per no despertar la seva desconfiança amb la meva curiositat.

Ho podria haver aclarit però, al final, quan ja no tenia res per amagar, quan em sentia segura perquè ja no em feia sentir malament que la Lia veiés les meves limitacions. Però aleshores ho tenia mig oblidat, perquè ja no era important per a mi remoure-ho ni saber què significava en realitat, aquell quadern per a la Lia, ni què era el que li volia dir o transmetre a la Bet.

Encara no entenc per què la Lia no li ho va dir de paraula; directament. Ni per què patia tant jo per la tensió que es generava cada vegada que es trobaven aquí, a casa. Ni per què les paraules em semblaven lloses quan els silencis s'anaven fent llargs, punyents, inacabables, entre la Lia i la Bet.

Encara me'n sento, d'aquella sensació d'angoixa i de sentir-me rebutjada, de veure com em deixaven de banda i de com glatia, quan les veia juntes.

Imaginava que podria trobar la manera que em veiessin, que m'acceptessin i m'estimessin a mi també. No les entenia. Tan fàcil que podia haver estat tot, pensava aleshores. Perquè s'estimaven, d'això mai en vaig dubtar. Però devia ser molt gran l'esclètxa que les impedia acostar-se, perquè mai, mai, vaig veure que cap de les dues cedís en res. Mentrestant, jo no parava de preguntar-me què devia ser el que els havia passat.

I amb aquest neguit de voler saber i voler entendre, anava escrivint tot escoltant atentament la Lia. De vegades pensava que potser jo no era prou intel·ligent; tan intel·ligent com la Lia o la Bet. Potser per això jo no ho entenia, i somiava que se'm faria evident de cop en el moment precís.

Mentre anava parlant, la Lia feia petites pauses i esperava que jo acabés d'escriure. Em feia l'efecte que ho tenia tot pensat, que només s'havia d'anar deixant caure per aquell fil on s'encadenaven les paraules.

Era per primavera, quan vam acabar. Me'n recordo que va ser sobre la taula de fusta massissa de la cuina, on vaig escriure aquest quadern per a la Bet.

Però no havia descobert res, res que em servís per justificar la meua fidelitat a la Lia. Ni el silenci que vaig mantenir fins que el vaig entregar a la Bet. El trobava bonic, emotiu, aquell quadern. Però a la vegada, em resultava borrós, indesxifrabable, no el sabia situar en cap realitat. Em picava la curiositat i em preguntava quin seria l'efecte que farien totes aquelles històries en la Bet.

La vaig cuidar i la vaig estimar, a la Lia. Però sé que no va ser suficient per poder-la entendre, per poder entrar en el seu món, per aconseguir que ella m'estimés tant com a la Bet. Ja ho sé, i ho sabia aleshores, que això era demanar massa, però era el que més desitjava: que la Lia em tractés sense reserves, com si fos filla seva.

La Lia, però, sempre es va esforçar molt perquè no s'acabés de trencar el lligam amb la Bet. Recordo que en els pitjors moments s'humiliava, si calia. Sabent com n'era de forta i ferma, em semblava que ho feia només perquè era la seva filla. Sí, i ho entenia, aleshores. I l'estimava per això, també, veient-la lluitar i desesperar-se per la Bet, que es volia mantenir allunyada. I a la vegada em sentia frustrada perquè no podia alleugerir de cap manera el seu dolor. I ho considerava molt injust. Hi havia moments en què només desitjava que la Bet desaparegués del mapa per poder ocupar el seu lloc i que el seu record s'esborrés de la ment de la Lia per sempre, però sabia que era impossible.

Em pregunto si vaig fer bé de no dir res a l'Andreu. Potser en aquell moment, aquest quadern hauria servit per aclarir o per parlar del que havia passat entre ells i hauria aplanat aquella relació de malentesos, d'egos, que no s'havia trencat amb la distància, ara ho veig.

Però aleshores, em mirava la Lia, abrigada amb el jersei gruixut que la Bet li havia regalat per Nadal i que ni tan sols s'havia volgut emprovar davant d'ella, però que havia consentit a posar-se "perquè fa molt de fred", havia dit. Però el jersei, que era flonjo i gris, li encantava. I jo callava i escoltava sense decidir-me a parlar per no destapar la caixa dels trons.

Quan la veia asseguda davant del mirall, pentinant-se, m'hi acostava per cordar-li els últims botons, i em sorprenia veure encara coqueteria en els seus ulls.

De tant en tant, la Lia parava, buscava imatges, fantasmes. Potser obria els ulls i acariciava la Bruna mentre em mirava, sorpresa de veure'm inclinada sobre la taula, escrivint. I sense dir-me res, reprenia la narració per camins insospitats. Se n'anava d'un lloc a l'altre, però jo la trobava original, personal, veient-hi reflectida la seva expressivitat.

Mentre sentia créixer el respecte i l'admiració cap a ella, em sentia feliç del tot. Per a res de món l'hauria traït, perquè havia trobat el meu lloc al seu costat i no em preocupava haver de donar explicacions ni haver de respondre del compromís que no estava complint.

Lia

Tenia l'enteniment espès i els ulls em feien mal de tant plorar.

L'Andreu no va entendre mai per què haver perdut la feina m'havia ferit tant. Per això em deia que no em preocupés, que així tindria més llibertat per dedicar-me a fer el que jo volgués, que tindria més temps per a mi i que fins i tot podria trobar una altra feina que no m'absorbís tant.

I trobava inútils aquelles cartes que jo feia, aquelles trobades i aquells escrits tan llargs; em deia que eren llastimosos. Però jo aleshores els necessitava fer per expressar el meu malestar, tot el desengany i la frustració que sentia. I m'enfadava amb ell per la seva incomprensió i també perquè necessitava sentir-me consolada.

En el fons, però, sabia que l'Andreu tenia una part de raó i que jo no l'hi volia reconèixer.

Encara tenia present tot el que m'havia passat i ho sentia com un pes incrustat en el cor. I em costava desfer-me d'aquella idea en què havia viscut i que ja s'havia acabat.

Me'n sortiria, ho sabia, tot i que llavors ho veia molt lluny. Em sentia sola i enfangada fins al coll i gairebé no podia avançar, però ho tenia entre cella i cella i no em fixava en tot el caos de l'entorn. Centrada en el somni que entreveia, avançava sense saber si tirant pel dret hi arribaria, o si era un miratge que desapareixeria just davant mateix, abans d'arribar-hi. Lluitava contra aquella injustícia, que sentia molt forta. I notava com la tristesa i el desencís em dominaven. Em semblava que tot m'empenyia i que el meu món s'havia trencat en bocins molt molt petits.

Estic pensant a sortir de casa, avui. I anar fins a la biblioteca a llegir el diari. I demanar un llibre de novel·la policíaca per deixar-me endur per la pressió de la trama, o un de ben gruixut, d'un mestre del segle passat.

No ho sé, encara. Perquè hauria de passar pel seu carrer i no tinc força per afrontar-ho, i sé que no puc pujar. Segurament giraré a la cantonada i faré una mica de volta, per no passar-hi per davant. Però si trobo algú que em pregunta ho hauré de dir, sense poder-me enganyar. I si és una amiga que em trobo, potser ens posem a parlar o quedem per fer un cafè. Sense fixar data, deixant-ho a l'atzar.

Si algú em pregunta si encara estic fent vacances, de moment encara dic que sí. Sense entrar en més detalls. Però avui no travessaré la plaça amb els bancs plens de gent, ni pensaré que m'hi hauria d'asseure per fer conversa i observar el pas del temps.

Em ve a la ment i em quedo parada un moment somiant, pensant en aquell temps, quan anava fins a la parada del bus perquè havíem quedat al centre, amb l'Andreu.

Sense haver sortit encara, em sembla com si ja ho hagués fet. I potser és millor així, penso, sense ni tan sols haver arribat a obrir la porta del carrer. Mentrestant, imagino que camino per les voreres grises, amb el cap alt i el pas ràpid, creuant-me amb la gent sense ni mirar-la, com si tingués pressa, cansada de l'enrenou de la ciutat.

Però, de debò hauria trobat algú amb qui intercanviar l'hola i l'adéu que imagino? I ara, sense saber com millorar la meva situació, passo de l'activitat a la passivitat en un moment.

Llavors va quedar al descobert aquella lluita que no havia entès, en la qual no m'havia volgut fixar; la lluita soterrada de l'Andreu per retenir-me, per allunyar-me de la feina, d'aquell projecte tan meu.

S'esquerdava la nostra relació per la seva gelosia irracional, per la meva implicació en la feina, que ell criticava a cada moment, i s'anaven obrint noves escletxes entre nosaltres. No havia parat prou atenció perquè era tan clara i n'estava tan orgullosa, que em volia convèncer que l'Andreu ho acabaria entenent.

No me'n vaig adonar fins que va esclatar de ple i ja era massa tard. Havien crescut tant aquells sentiments que se li havien despertat, que va quedar tot barrejat, arrossegat per la força i l'impuls dels esdeveniments. Podria dir que va esclatar junt: haver perdut la feina i veure que l'Andreu que jo coneixia em semblava diferent. Era jo que havia canviat, o era ell?

Encara estic obsessionada per haver perdut la feina. I tinc presents les llargues jornades de treball, els sopars, les discussions... tots aquells ideals i les realitats que s'imposaven. I si només vaig ser jo, que ho havia viscut així?

Són les sis, m'assec en el banc de fusta verda. Cansada de caminar, però no de mirar, de veure, de pensar. Com n'és, d'apassionant, la realitat. I em deixo endur per aquest ambient que m'envolta, fonent-m'hi, volent-m'hi quedar.

Ja ho sabia, que es necessitaven experiències i coneixements per tenir un criteri, però em pensava que això em faria sentir segura, que sabia distingir el que volia. I aleshores vaig veure que tan sols havia pensat en positiu. I que no havia tingut en compte que els propòsits, en qualsevol moment es podien torçar, i que això era l'altra cara de la moneda.

I les desqualificacions, les lluites pel poder, les enveges, les manipulacions, només les coneixia sobre el paper; ni sabia què era, la guerra bruta, perquè pensava que sempre seríem amics, companys, que ens estimaríem i ens respectaríem per haver treballat i lluitat tant i tants anys. Per les experiències compartides, acumulades, i per haver fet realitat tants somnis. Per damunt de totes les discussions, de totes les diferències personals i punts de vista. M'ho havia jugat tot perquè m'ho havia cregut, pensant que no s'acabaria mai.

I ara ho veig com si m'ho hagués imaginat. Potser no era de veritat, penso. I m'analitzo per saber quina part de la realitat vaig viure i quina se'm va escapar.

D'entrada, mai ho vaig pensar que un dia no hi hauria un demà per a mi, oi? No. En aquells anys, no. I ara retrobo les coses que una es guarda sense ni tan sols pensar que un dia es tornen a fer presents, reals. Imprevistament.

Li vaig perdre la confiança. L'estimava, necessitava confiar en ell, però no podia, perquè em semblava que l'Andreu se n'alegrava, que hagués perdut la feina. No podia assegurar si l'havia interpretada bé, la seva reacció. I això em desesperava.

Tampoc li ho podia preguntar. Mai li ho vaig dir; no hauria sabut com, perquè tenia por d'estar equivocada, que la meva hipersensibilitat d'aquell moment hagués desenfocat la realitat. Sentia dolor per la feina perduda, però mai vaig notar que l'Andreu estigués al mateix nivell. I jo necessitava que fes l'esforç de comprendre'm. No podia suportar que continués fent plans per a les vacances, per al cap de setmana com si res, mentre jo em sentia destrossada, perduda. M'havia ensorrat. I no sabia establir les noves prioritats.

Primer va ser el sopar que l'Andreu havia preparat amb els amics per al meu aniversari, sense consultar-m'ho. I després, la sorpresa dels bitllets per al cap d'any. Aquells fets van ser el punt per on em vaig trencar.

I va quedar al descobert la meva immaduresa, la decepció que no havia pogut superar, la crueta de la meva tristot. I l'Andreu va comprendre que era la feina, el que centrava la meua vida.

Potser vaig emmalaltir i no ho vaig saber veure. O potser l'Andreu es pensava que era ell, la part central de la meua vida.

I si no m'ho hagués perdonat? Però no m'ho va dir, mai m'ho va dir.

Trobava un plaer morbós en rellegir escrits de reflexions fetes en veu alta, intentant, provant de defensar la meua posició. Sense parar de preguntar-me a on m'havia dut la vida, em sentia esquinqada.

Els vaig estripar i els vaig llençar disgustada, dient-me que l'Andreu tenia raó, que ja n'hi havia prou de tant plorar, i de tant plànyer-me.

Però per què ho havia estat fent fins aleshores, si ja sabia que havia passat i que ho havia de deixar enrere? I quina necessitat tenia de fer-ne un tema recurrent de discussió amb ell?, em preguntava enfadada amb mi mateixa, sabent que no ho estava fent bé.

Estic buscant l'anell, no el trobo. I regiro els objectes del calaix, de la tauleta, nerviosa. Faig memòria, repassant quin és el darrer dia que l'he dut. Ahir, ho sé, penso. I em tranquil·litzo per la proximitat del temps, per la possibilitat que estigui aquí a casa.

De la meua relació amb l'Andreu només em quedava l'anell.

L'he perdut. I aquesta pèrdua fa pujar de nivell la meua desesperació, la meua solitud. Fa més dolorós el seu silenci, com si fos un càstig que ara em sembla totalment justificat.

Perquè m'havia semblat que seria molt fàcil. I ho tenia tot pensat, planificat, des del mateix moment en què el vaig conèixer i em vaig enamorar d'ell. Primer, aconseguir el seu amor. Després, fer la vida junts, per sempre. Això era el meu final feliç. I jo, que aleshores tenia aquella força arrasadora de la joventut, pensava que estimar era raó suficient perquè tot hagués de ser tal com pensava, per això no em vaig voler fixar en res més.

Però vaig haver de lluitar molt per aconseguir l'amor de l'Andreu, el seu respecte. Que entengués que els meus sentiments eren fermes, que ja era una dona. I després, tot

va anar bé. Fins que vaig perdre la feina i el meu centre va trontollar primer, i després em vaig enfonsar i tot va canviar.

He perdut l'anell, i ja no l'hi puc dir, ni tampoc em puc il·lusionar esperant el regal d'un de nou. Sense l'Andreu ja no em sento aquella dona alegre, segura, que es deixava anar, sabent que ell em moderaria o que potser em secundaria tot equilibrant les meves emocions.

No, ara haig de ser forta i madura per mi mateixa, perquè estic sola. Però sé que només ho estic aparentant, que ni tan sols he aconseguit dissimular la meva sensibilitat, que se'm desborda a cada moment. No sé trobar els meus límits en aquesta realitat tan dura mentre espero una nova oportunitat. No em sento capaç ni puc imaginar reemplaçar-lo. I no deixo de pensar què estarà fent, si també estarà pensant en mi, si les nostres vides podrien tenir un punt de trobada, encara. I per què no m'ha dit res més, ni ha insistit amb una carta, una trucada, una trobada casual.

Rumio també per què jo no he fet res més que evitar-ho si sé que no puc deixar de pensar en ell, i que a cada moment m'haig de repetir que ja s'ha acabat.

Però al vespre, quan l'ascensor puja, em faig la il·lusió que és l'Andreu que ve a casa i que estem junts una altra vegada.

Amb les presses, m'he deixat el mòbil. Baixo al centre sentint l'angoixa d'estar desconnectada, inaccessible, i amb la pressió d'una reunió que m'ha trasbalsat tot el dia. Agrafo el metro per arribar-hi, i arribo just a temps.

Ja res és transparent, penso, quan sé el joc de poders que hi ha. M'hi he deixat la pell duent la meva individualitat fins al límit.

Estic a punt de desbordar-me, de deixar-ho córrer tot, però m'haig d'aguantar. I m'obliga a contracor, per dignitat, mentre vaig rumiant, amb un nus a l'estómac. Reprimeixo les paraules que des de la gola sento ara a la punta de la llengua.

Potser no va enlloc, aquesta reunió. Parlar per parlar. Si ho està fent tothom, per què no ho puc fer jo també?

I em rendeix, perquè m'ofegava. Volia que s'acabés aquesta maleïda reunió. La tranquil·litat del que he decidit està per sota de la intranquil·litat de saber que no en puc parlar amb l'Andreu per sentir-me més segura, de saber que em dona la raó, i així, poder-me reafirmar. No em sé controlar, m'impaciento, però en la ruta de tornada cap a casa em vaig tranquil·litzant. I si m'hagués trucat precisament avui?, m'il·lusiono per un moment, tot pensant que tindrem un tema diferent per parlar.

Plovia, aquell dissabte al matí. El sentia enfadat, distant, improvisant melodies en el piano, mentre jo em refugiava en l'escriptura.

M'adono que mantinc idealitzada la nostra relació, que és així com m'ha quedat fixada. El nostre dia a dia s'havia mantingut en equilibri, mentre jo vaig tenir centrada la meva ment en la feina. I tenia delimitat el que era la meva relació amb ell; gaudir dels caps de setmana i els dies de festa, perquè ens agradaven les mateixes coses: anar al cine i al teatre, viatjar de tant en tant, llegir. No vam aprofundir, potser va ser massa fàcil, penso ara. I que no estava preparada per a el gran canvi que va suposar quedar-me

sense feina.

Rumio en el temps faltant, en el temps sobrant i en com l'administro, en com el guanyo i, en com ara mateix em recrimino impacient haver perdut mitja hora, sense tenir pressa. El trobo a faltar. Enyoro aquell al·licient que em feia pujar l'adrenalina, i preparar-ho tot amb il·lusió per quan vingués a casa. O quan em trucava per una petitesa o per anar al cine. Estic en un punt indefinit d'indecisió, sense saber si podré restablir el pont de la confiança perquè pugui tornar a començar i mantenir-se la nostra relació.

Sento l'airet. Sempre dic que me'n vull anar. Però hi seria també, aquest airet, allà on vagi? Enfilo pels carrers que fan pujada, l'airet s'ha convertit en vent quan arribo al pis. Obro la porta de pressa, entro corrent fins a la taula. No hi és. Miro dins la bossa, precipitadament i sí!, tot el matí l'he dut. Ho comprovo, no hi ha trucades i m'assec, decebuda.

El silenci de casa se'm fa més intens. Immens. Ningú s'ha interessat per mi, aquest matí. Ni per la reunió, ni per l'angoixa, ni la pressió que sentia. Ni per com m'hagi pogut anar. I aquella possibilitat, aquella il·lusió que per un moment m'he fet que avui podria haver trucat l'Andreu desapareix.

No tinc valor per acceptar la realitat. Tot continua igual, oi?, penso. Però em dic que encara és d'hora, miro el rellotge, sense saber del cert si és tranquil·litat el que sento ara, en aquest moment.

M'amoïnava aquella perfecció que trobava en ell, aquell saber estar que em feia l'efecte que dominava a la perfecció. I sentia la contradicció de desitjar confiar-m'hi i alhora, de no veure-m'hi amb cor. Fins llavors sempre m'havia fet costat. Per què doncs, recelava d'ell? Em trobava injusta i necessitava aclarir-m'ho.

Reia mentre pujàvem de bracet per la Rambla. Em semblava que els nostres caminars no eren tan segurs com les nostres certeses. Havien passat, aquells dies de discussions? En aquell moment em semblava que l'Andreu s'hi recreava dient-me que encara podríem estar junts. I parlava de tot el que podríem fer encara i de com ho faríem, que no n'hi havia hagut, de dobles sentits, de dobles paraules, de dobles fers, em deia. Que no lamentava res, vaig dir jo. I vaig riure amb ell, sentint-me còmplice. Sense saber el per què ni el quan havia començat. Ni tampoc quan es va acabar.

Només la veu de l'Andreu quan deia "ho lamento" em remetia a aquell temps. Com si fos un codi ocult entre nosaltres que evocava en mi aquell món, aquella atmosfera que tenia idealitzada. Vam repassar els detalls per detectar les diferències del que jo recordava diferent de com ho recordava ell. I ens en riem, d'aquelles pugnes iròniques, quan encara no havien anat a més. Però s'havia creat una distància, una diferència, potser. Sí, en això estàvem d'acord. Que la intensitat del nostre amor sempre ens mantindria units, ens vam dir.

Havent oblidat els problemes, recordàvem l'alegria, les bromes, com vivíem a gran velocitat, com si fos un moment únic, "però, com ho podíem saber?", li vaig preguntar. Que "els anys bons il·luminen la vida", em va xiuxiuejar.

I jo em veia al seu costat en aquells anys de maduresa, trepitjant fort, encarant el futur, sabent com costava d'arribar a trobar i veure l'horitzó clar.

Fins que s'havia acabat. I jo, per no espatllar el moment, havia callat que lluny d'ell em veia fosca sense ser-ho. Perquè notava que renaixia, aquella espurna. Sí, era ell. Era l'Andreu, que la feia créixer. I m'ho feia veure tot diferent.

Que "potser no en sabia, de ser jo", li vaig xiuxiuejar, "saps què et vull dir"? I em va semblar que ho havia imaginat, perquè la desitjava tant, aquella reconciliació!

Em vaig decidir, així de cop. Vaig fer el pas perquè necessitava saber el seu parer, i mentre estàvem asseguts a la terrassa fent un te, mirant com la gent passava pel carrer, li vaig preguntar si li podia llegir un resum de sensacions del gran buit en què havia esdevingut el meu dia a dia després de quedar-me, de sentir-me sense feina, mentre anava traient els fulls doblegats de dins la bossa.

I vaig començar a llegir sense esperar resposta.

Sentint-me els polsos, em semblava que se m'havia acabat l'aire mentre recollia els fulls. Evitant els seus ulls, vaig deixar que m'agafés la mà i s'acostés per fer-me un petó, però en aquells segons d'abans de l'abraçada, ens vam mirar fixament. Em vaig adonar que em queien les llàgrimes quan vaig veure la seva americana clara tacada. Havia estat lluitant tota l'estona per contenir l'emoció i mantenir-me serena, però amb ell no podia fingir. I, sentint inútil el meu esforç, em vaig deixar anar.

"M'agradaria rellegir-los", vaig sentir que em deia des de molt lluny. I el vaig mirar com si hagués passat una eternitat, sorpresa que encara estigués al meu costat.

Ja no ploro ni passo les nits en blanc al costat del telèfon esperant la seva trucada. Però encara guardo els dies assenyalats lliures de compromisos per si volgués estar amb mi. Ja no sento vergonya ni aquell nus al pit quan hi penso. N'estic orgullosa, d'haver-me atrevit a anar-lo a veure. I dir-li que per a mi, ell encara era tot el meu món.

No sé si em vaig rebaixar massa, ni si ho vaig fer bé. Si hauria d'haver callat i esperat que fos ell qui decidís si s'havia acabat definitivament o havia de continuar la nostra relació. Però no n'he sabut mai de callar ni d'esperar. Hi ha moments en què necessito jugar-m'ho a tot o res. I em precipito abans d'hora sense preveure'n les conseqüències.

L'Andreu no ha fet cap pas. I sé que l'hauria d'afrontar, aquesta realitat, i deixar de somiar i d'imaginar la meva vida al seu costat, perquè m'estic enganyant. Però no he perdut la il·lusió ni l'esperança perquè no tinc la certesa absoluta que m'hagi deixat d'estimar. Em qüestiono profundament i busco aquest per què, fent memòria per recordar tot el que em va dir.

D'aquells instants em queda una sensació de vergonya. I aquell penediment momentani després de sentir que havia travessat una barrera de pas prohibit sense haver-la vist abans em dóna, però una placidesa, una tranquil·litat per haver-me sincerat amb ell. I també una força que no comprenc, però que sento positiva, regeneradora, en aquest desert sentimental per on em moc.

I he hagut d'encaixar el seu silenci, i que ni tan sols s'hagi tornat a posar en contacte amb mi. Ho sento com una punxada que m'ha fet trontollar i replantejar el concepte que

tenia de mi mateixa.

Ara em sé molt menys dura, molt menys forta del que em pensava que era. Penso que potser és el fred, que em paralitza. M'aixeco i em poso a fer feina, molta feina.

M'he decidit, avui el veuré. Ho sé segur. I cuido cada detall preveient cada paraula, per no desbordar-me, tot i que sé que és igual, perquè després, la meva sensibilitat quedarà fora de control, desbocada.

La necessito periòdicament, aquesta experiència. És el fil que em manté en equilibri. Imagino que ens uneix, el guardo com un secret que em dóna coherència. Convençuda que encara la podria tornar a superar, la prova de la primera impressió, amb ell.

I sé, també, que potser hauré de ser jo qui haurà de prendre la iniciativa una altra vegada.

Mentre l'espero, em pregunto si alguna cosa s'ha trencat definitivament o si només són imaginacions meves. Fa tard.

Al final m'assec, recargolant-me després d'haver creuat les cames. Amb la vista posada a la porta, m'inclino cap endavant, amb el cap repenjat a les mans, que sento engarrotades.

El noto cansat, distret. I em desespero observant-lo, sense dir res. La nostra relació ja no és tan fluida ni tan fresca com abans. Esperava que aquesta trobada fos un autèntic retrobament. Desitjava compartir aquella claredat i aquella complicitat d'un nou començament, que no sé si encara existeix per part seva. Però potser esperava massa d'ell.

I si ja no m'estima, per què no m'ho diu? Amb paraules, vull dir, perquè jo ho entengui i em deixi de fer falses il·lusions.

Tinc tanta por de mi mateixa i de tot el que ja estic esperant de l'Andreu sense ni tan sols haver-ne parlat amb ell!, por de no estar en el mateix nivell de sintonia, que no m'estimi com jo l'estimo a ell, d'acostumar-me a viure amb ell, una altra vegada, i de no saber si podria aguantar l'angoixa de pensar que el podria tornar a perdre.

Però per què em faig tantes preguntes? O és que estic buscant seguretats perquè ja no puc confiar cegament en ell? Tinc por que em torni a dir que sóc com una nena petita, capriciosa i malcriada que no ha sabut madurar, que encara penso que tot és de color rosa, que no entenc les dificultats, la realitat de la vida. I ploro pensant el mal que em va fer amb aquestes paraules.

I si l'Andreu ja no em pogués tornar a estimar? M'esborrono pensant en aquesta possibilitat que no havia tingut en compte. Les busco, aquestes paraules tan antigues que em surten ara! Són en les que hi trobo més sentit. Estan tan lluny, però! Tan endins, que només me'n ve alguna de tant en tant.

Em costa sortir d'aquesta rutina de la que tant em queixo i que he acabat acceptant encara que no m'agradi. I no puc deixar de comparar el meu món professional, sempre clar, amb el meu món personal i afectiu, on dubto per tot.

Pomes a la safata. Una taronja. La meravellosa vida quotidiana, és tot el que ara

em queda. La rosa de Sant Jordi, marcida. Reprendre la vida... sí, però en quantes variants s'ha bifurcat la meva vida sense adonar-me'n?

Ara veig que no sé desenvolupar la meva vida personal amb el mateix nivell de qualitat que la meva vida professional. I això em fa sentir, de cop, molt sola. No goso ni parlar-ne amb ell. És un secret, una angoixa, una taca que em sento a dins. I que va creixent, ara mateix.

Potser l'Andreu ho podria entendre. I ara dubto si li he demostrat massa confiança per deixar que s'endugués els fulls. O ha estat un impuls per correspondre la seva amistat?

Potser en un altre moment no els hi hauria deixat per por d'exposar-me massa i deixar-me veure tan clarament. Però ara em sembla que la llibertat amb què m'he mogut professionalment està fluint cap a aspectes més emocionals de la meva vida, i això m'agrada, em dóna seguretat. Veig el meu món professional passat com un gran dic de contenció que ha condicionat i dirigit tot el meu món privat. I sé, que ja ho sabia, però ara ho veig diferent, ho entenc, diferent. I començo a comprendre una mica més l'Andreu, abocat des de sempre exclusivament al seu món.

Baixo amb calma, necessito distreure'm per no pensar en ell ni em com li diré que estic pensant de marxar i anar a viure a la casa perquè no puc suportar més estar sola al pis. Si tornem a començar, aquesta vegada ha de ser per sempre; no resistiria una altra separació.

És la tarda i fa bon temps. Estic centrada en la preparació de l'exposició, escollir les pintures, emmarcar-les. I somio tenir una bona acollida. Penso en la complexitat dels materials i estic satisfeta del resultat. En aquest moment em sento com si estigués dins d'un remolí.

La transformació de materials en obra m'havia resultat inexplicable, un somni impossible, fins fa poc. I ara trobo màgic, meravellós, que hagi pogut aconseguir aquest resultat.

Ho veig, i accepto, que els nostres nivells no són equiparables, sí, en això l'Andreu té raó. Volia entendre el seu punt de vista, però no li podia donar la raó perquè no em sentia imparcial. I tampoc comprenia veritablement les dificultats amb les quals em podia trobar, els reptes que m'arribaria a imposar. I vaig callar, assentint, perquè em va semblar que si feia veure que estava d'acord amb ell, estava menys perduda.

Vaig notar el canvi després d'una pausa, quan em va mirar fixament i, "no et cuides", em va dir seriós, com si ja ho tingués pensat des de feia estona. Potser era cert, sí. Però no li vaig contestar. I de cop el dia se'm fa llarg, i penso si potser demà serà avui un ahir oblidat, i això m'anima.

Les comprèn, l'Andreu, les monotonies amb què m'enfronto qüestionant la pròpia vàlua davant d'una tela en blanc, quan busco el punt per començar, d'on surt tota la força per continuar?

Arribo a casa amb algunes idees, amb ganes de concentrar-m'hi. No sé com explicar el que se m'ha fet tan clar de pensament. Sento el mòbil i miro qui és. Contesto, i després

em concentro en aquesta solitud que ara trobo perfecta. El sol va marxant, l'ambient s'enfosqueix, tot em du a aquest voler que vull expressar. Poso en paper el que no li vaig saber dir. Però sé que m'enganyo, que és per a mi, que ho estic escrivint.

Segurament la realitat que imagino és impossible d'aconseguir. Perquè no existeix, oi? Sí, ja ho veig. I ho sé, és clar. Però per què, per què no ho puc entendre?, em pregunto sense veure quina és la realitat de la vida.

Em llevo, em dutxo i m'arreglo. Però no tinc clar què haig de fer avui. Continuar amb la preparació de l'exposició? O començar a preparar les invitacions, pensar en els detalls? Espero a la tarda per fer les trucades. El matí va passant, el dia creix, avança. I a la tarda sento que el dia s'estanca i s'acaba.

Si és a la tarda quan parlo amb l'Andreu, el dia se'm fa més amable i em sento acompanyada per aquestes converses. La resta del dia, em sento fora de lloc. Amb els cinc sentits centrats a triar i donar una ordre al que hauria de fer.

I em quedo a casa, amb totes les incògnites per desxifrar. El temps és rúfol, em sento més protegida, com esperant una seguretata. El miracle de tornar a ser, de tornar a fer, sense pensar. Seguir sense parar. Fins a on? Fins a una nova situació d'estancament, com la d'ara, que em sembla que em falta contingut, profunditat i sobretot, un objectiu clar?

Existeix un renaixement? Una nova vida? O és que abans s'ha de morir? No és segur. Mai. Res és segur. Però podria ser. Sempre, sí, podria ser.

No ho veig del tot clar, però sí que haig de fer tot el que em sembla que cal perquè algun dia el que desitjo pugui ser possible.

I dubto entre posar-me a pintar o escriure.

Començo un dietari per gastar temps. És el que més necessito, que el temps passi ben de pressa. Que del matí s'arribi al vespre amb un sospir, que la nit passi sense adonar-me'n. Hi afegeixo una agenda plena de propostes que encara no sé si poden arribar a ser possibilitats. Perquè em vull tornar a emocionar, a il·lusionar, i em sembla que encara podria engegar algun projecte que em generi emoció.

Vull veure com distribueixo el temps per saber quant en necessito per preparar-me i concentrar-me en el que haig de fer, i saber com el calculo, per fer-ho a temps.

I m'organitzo perquè no s'escoli amb les presses o amb la falta d'activitat d'un objectiu que no tinc clar, en altres moments. Passa el temps i sento com el perdo més enllà del rellotge, del calendari, dels horaris i de les rutines. No sé calcular ni preveure el temps que em cal per madurar una idea, una situació, i busco en l'activitat, una seguretata. Guiant-me per paràmetres interiors, penso que el temps em va a favor. Fins que els haig de confrontar amb la realitat i queden les diferències al descobert.

I cada vegada necessito més temps per fer les mateixes coses. I el resultat és decebedor. Però, per què tinc aquesta necessitat de treure'n un profit, posar un ordre i fer-ne una avaluació, qüestionant tot el que faig?

Després rellegeixo amb calma. Faig correccions. I va passant la tarda.

Rebre la invitació de l'Andreu em va una mica a contrapèl, perquè pensava quedar-me a casa. No voldria que aquest dinar trenqués el fil que tant m'ha costat de trobar.

Però li he dit que sí, no m'hi he sabut negar. I ara, veient que haig de modificar els meus plans, miro de trobar-hi la part positiva. Que prepararia ell el dinar, m'ha dit, quan l'hi he preguntat.

D'ençà que vam parlar, estic inquieta. I penso si no m'agradarà el que m'ha de dir, i si és per això que no m'ha trucat fins ara. Jo no li he dit res, per por sobretot. I ara em sembla que potser m'he equivocat d'esperar que fos ell que em truqués, i em sento com si hagués fallat, pensant que el podria haver decebut rellegir els fulls, o el meu silenci.

Potser l'Andreu pensa que no sóc conseqüent amb la confiança que li vaig fer, primer deixant-los-hi i després no haver mostrat interès per voler saber què en pensava. Però em sembla que aquest dinar pot rebaixar la intensitat de la trobada i també que em serà més fàcil parlar, tal com ho ha plantejat

Em preparo mentalment. Vaig a la perruqueria, em vull presentar amb un bon aspecte a la trobada de diumenge per superar l'escrutini, sé que sempre em mira amb lupa. Si faig ulleres, si estic pàl·lida i massa prima...

Però ara ja no em sento la més feble. Duc les cartes que em donen confiança. Potser les hi llegiré per compartir amb ell el que m'està passant, perquè l'Andreu se m'ha acostat, traspasant aquesta barrera d'home segur i perfecte que manté ara amb mi, per donar-me suport, ajuda potser, no ho sé.

Com li deu haver costat, de vèncer els recels... Perquè em considera una neuròtica de la feina, i encara diu que ni s'hi pot parlar, amb mi! I precisament perquè ha fet l'esforç de fer aquest pas no el puc, ni el vull defugir, perquè li haig de demostrar que hi ha hagut canvis en mi.

Després de dinar amb ell tenia pensat pujar fins a la casa. Em queda a prop, em vaig dir, però ja sabia que era una excusa, un pretext per acostar-m'hi sense comprometre'm. Necessitava saber, comprovar, avaluar si m'hi trobaria bé. Si la casa i l'entorn em servien per allunyar-me mentalment, físicament i definitivament de l'Andreu.

Quan la vaig veure des de lluny, entre els arbres, em vaig parar una estona per mirar-la i posar en ordre els meus sentiments, apaivagar l'emoció. Somiava, amb els ulls entelats, i pensava com m'agradaria que aquesta vegada sortís tot bé; a la primera.

M'he passat tota la nit plorant aquí a la casa, lluny de l'Andreu, que ja no m'estima. Per sobre de la calma d'aquest silenci, se sent la piuladissa dels ocells. S'està fent de dia, és perfecte, penso. Surto, i m'estiro sota la morera.

Núvols blancs, molt blancs, en el cel molt blau. M'assereno mirant-lo fixament entre les fulles verdes que remou l'aire suau de primavera. Les orenetes ja han arribat.

Em fan mal els ulls amb tanta claror, però em trec les ulleres fosques per copsar millor la intensitat d'aquests verds. Estirada d'esquena en el terra dur, m'adono que, canviant de posició, tot es veu diferent.

I tanco els ulls respirant tranquil·la. És aquí, on puc reposar. I ara, ja ho sé.

Bet

No la reconec en res, ara, aquella vida que hi havia hagut aquí. Sento l'entorn feixuc i la casa tan trista! En el bosquet hi he vist deixalles i l'hort està tan deixat! El teu hort, Lia, cavat, regat, ruixat, mimat amb les teves mans petites i nerviüdes, del que sempre estaves pendent, si plouria, si faria massa calor o massa fred, que jo mirava amb indiferència i que vaig arribar a odiar perquè em restava protagonisme. Era precisament ara a l'agost, quan la collita era més gran, que en guardaves una part en pots pensant en la tardor i en l'hivern tan llarg.

De les pomes, les llimones i els préssecs en feies melmelada a la cassola de fang perquè no es perdés res, seguint la tradició que t'havien inculcat els padrins, que tant de moda es va posar aleshores, fent ressaltar l'autenticitat artesana entre amics i coneguts. "Vine, Bet!, ajuda'm a remenar", i em donaves la cullera de fusta mentre et quedaves al meu costat, vigilant que no em cremés o no caigués del tamboret, i jo respirava aquella calor per sentir l'olor del sucre fonent-se amb la fruita.

Recordo les flors blanques del llimoner, de quan al pic de l'hivern recollíem aquelles llimones lluints, grosses i grogues que guardaves al rebost fosc de les golfes, i del cirerer, que floria més tard, però que tant et feia patir que el fred no en matés les flors. I després, quan ja havia passat el perill, recordo la il·lusió amb què vigilaves com creixia i madurava la fruita. "Anem a veure si hi ha cireres, Bet?" i jo corria davant teu fins al fons de l'hort i t'esperava frisant perquè m'agafessis a coll per poder-les abastar, i després et prenies un moment de descans mentre jo m'asseia al pedrís per menjar cireres al teu costat.

Ho tenia tot oblidat, lluny, endins, no sé ni per què m'he tornat tan sentimental, o si és que ho sóc perquè ja ho era i fins ara no m'ho he reconegut.

M'encantava, aquell emparat de raïm moscatell que creixia al porxo, recordo que m'hi passava hores senceres vigilant el munt d'abelles que hi venien quan estava madur, i també que m'enfilava a la figuera per menjar figues blanques i dolces al pic de l'estiu, quan feia aquella calor. És de les fruites, del que més me'n recordo, d'aquelles maduixetes que creixien en el bosquet, que jo descobria àvidament, i que amb els ulls brillants collies i em donaves dient-me: "són per a tu, Bet", i jo me les menjava, sense compartir-les amb tu.

No sé com t'ho vas fer Lia, ni com vas poder amb tot. Potser va ser una conseqüència de la teva solitud, d'aquella austeritat, d'aquella tossuderia per anar endavant i mantenir la fermesa, com si t'hi anés la vida.

Recordo també quan més tard observava amb plaer l'empremta que deixava el pas del temps en el teu cos, el declivi de la teva bellesa. Però em fa mal, ara, haver-ne gaudit. Et vas anar quedant prima, seca, i el teu caràcter se'n va ressentir: cada vegada em

costava més seguir-te, estar al teu costat, donar-te suport i estimar-te. No em va costar gens tallar, allunyar-me de tu, però ara no la puc entendre la raó per la qual m'ofegava aquí, que em va fer marxar primer, i abandonar-te després.

Juntament amb la casa, m'has deixat aquest quadern ple de la teva lletra petita, per estalviar paper, mesurant les paraules, i que he començat a llegir a poc a poc, tot reconeixent-me en les teves paraules. Però què en puc fer? I sobretot, per què a mi?

Sempre vaig pensar que la casa seria per a la Lola, que ella s'ho quedaria tot, que era amb aquesta idea que havia vingut, i quan vaig veure clar que t'havies acostumat al seu fer, el meu odi va augmentar. Però ara em sembla diferent i penso que s'ho va ben guanyar, la Lola.

No sé si seré capaç de reconstruir-la, de fer-la meva, no sé si sabré retrobar el meu espai aquí, amb el record de les teves coses, amb la teva presència, que sento latent.

Per què, per què vas continuar confiant en mi després de tot el que et vaig dir, després de tot el que et vaig fer? Només tinc preguntes Lia, de les quals no en sé les respostes. Penso que haig de buscar i trobar aquesta síntesi que desitjaves que es produís entre tu i jo.

Ara ho descobreixo tot, en la gran mentida en què he viscut, en què m'he mantingut, en el total desconeixement de la teva realitat, en la dificultat de viure, de seguir una línia, de ser conseqüent i honesta, com vas ser tu. Sense voler donar lliçons ni instruccions precises, sense voler dominar. Ara veig la teva grandesa, Lia.

De vegades penso que sóc i visc només pels teus "no", que són els que m'han fet veure les coses com són. Que són els teus "no", els que em subjecten i m'han sustentat espiritualment, perquè cada un d'aquests "no" els he hagut de trencar, modificar, refer amb esforç, i que són aquests "no" precisament els que ara em tornen a dur al teu univers, tant com abans me n'havien allunyat mentalment i emocionalment.

Estava tan segura de tot, jo!, que ni me n'havia fet, de preguntes, seguint les meves pròpies certeses, sense tenir en compte res més. És ara que me les faig, volent obtenir les meves pròpies respostes; però, a on són?

Avui, ara, reprenc el teu camí, Lia, a la meva manera, i baixo fins a la font per saber si encara hi arriba la veta d'aigua o si ja s'ha perdut. Abans d'arribar-hi ja sento el rajolí que brolla de la mina, que vessant-se dins la bassa plena de llot, es barreja amb una aigua fosca. Entre les llunes verdes els capgrossos llisquen lleugers, poso les mans a dins intentant agafar-ne un com quan era petita, o potser només ho he llegit i vas ser tu Lia, qui posaves les mans a dins de l'aigua de la bassa provant d'agafar-los. Ni ho sé, si ho havies escrit imaginant que ho havies fet, perquè et semblava que era una proesa de nena petita. No, ja ni ho sé i m'és igual, però el moment d'aquest sol gest em connecta amb el moment de tot un record que em remet al teu univers, del qual no me'n puc sostreure perquè se m'està fent present, real.

Estic confosa amb aquesta sensació que tinc de plenitud de veure ara que la meva vida s'entrellaça amb la teva. Ara sí que et podria respondre, et sé respondre i crido, crido tan fort com puc: "sí, Lia, sí, em sento d'aquí!". És com si se m'hagués fos tota la ràbia pel sol fet d'haver vingut fins aquí, per haver vençut la por. La por de tenir por de

tornar.

Una brisa suau remou les fulles de les alzines antigues que envolten la font, m'assec en el pedrís de la bassa com quan era petita, tot esbarriant amb el peu les glans, escampant-les. Aquí al costat de la font tot és un fangar, "tan poca aigua i tan mal repartida", et sentia dir sempre, i sí, ara ho entenc. Recordo quan deixava oberta l'aixeta expressament fent rajar l'aigua tot jugant a fer camins, cases, basses, muntanyes, amb el fang al costat de la font, plantant després petits branquillons i fulles verdes imaginant que feia tot un poble amb el seu paisatge, sense adonar-me que m'estava embrutant fins que arribava a casa, tota plena de fang.

Trec el teu ventall de la bossa, sento que em marejo en aquesta xafogor, que m'ofego en aquesta brisa calenta que em du records que em trasbalsen. Tanco els ulls i encara em sembla que veig com els pardals volaven fins a l'hort, saltironejant per aquí i per allà, picotejant els pèsols, movent el caparró en totes direccions. L'espantall fet de paper de plata, que relluïa quan s'hi reflectien els rajos de sol, i el mirallet trencat, que dringava amb el vent. Recordo que de vegades hi anava corrent, quan el veia quiet, i m'alçava de puntetes per donar-li impuls amb els dits, deixant-me enlluernar per sentir la sensació expressament, com un joc, quedant engegada per un moment, per després veure de cop com tornaven tots els colors i totes les imatges.

Fins i tot de gran quan et venia a veure, la teva proximitat em feia sentir protegida, estar segura. Jo l'odiava, aquella sensació, perquè em remetia a un temps en què ho havies estat tot per a mi, i no podia deixar de pensar que potser l'hauria pogut conservar si no hagués volgut créixer tan de pressa. Perquè encara desitjava i rebutjava alhora el fet de voler ser gran per ser jo, i voler continuar essent petita per sentir-me emparada amb tu.

Que ja havia passat aquell moment i que ja no tornaria, em repetia, fent-me la dura, però no el podia oblidar perquè havia quedat idealitzat en els meus records. No la volia reconèixer, la contradicció que sentia, perquè hauria hagut d'acceptar que tenies raó.

Al matí, quan em llevava i et trobava a la cuina, et feia un petó i em quedava al teu costat, mirant com tallaves el pa i el torraves, com escalfaves la llet, picant-me l'ullet en afegir un rajolí de cafè. M'asseia a taula, al costat del foc, per esmorzar. Ara no recordo que hi possessis sucre a la llet, potser no, que no n'hi posaves, perquè la llet tenia aquell gust aspre, era espessa i feia un tel gruixut que jo trencava i recollia amb la cullera i després me'l menjava, llepant-me els llavis abans de remenar i començar a sucari les torrades, untades amb mantega.

Quan venia el bon temps i treballaves a l'hort des de primera hora, així que em despertava anava fins a la finestra i et mirava cavar encorbada amb el barret de palla, et cridava aixecant la mà i baixava corrent i t'ajudava fent feines petites fins a l'hora d'anar a escola. Després, quan tornava, sempre et trobava asseguda en el pedrís de l'entrada cosint, i jo m'asseia al teu costat i berenava.

Fins que em va semblar que ja era prou gran, i contradir-te en tot era la manera que

tenia de demostrar-t'ho. De cop i volta ja no et volia ajudar, només t'exigia, i em feia vergonya anar amb tu; que ens veiessin juntes. Se'm feia tan llarg aquell estar al teu costat, que em feia sentir tan petita! I només volia créixer de pressa, ser gran, i em semblava que d'aquesta manera hi arribaria abans.

Aleshores va ser quan vaig entrar en aquell món només meu.